

VÝROČNÁ SPRÁVA 2006

CEPTA - Centrum pre trvaloudržateľné alternatívy

Centrum pre trvaloudržateľné alternatívy (OZ CEPTA) je občianske združenie, ktoré vzniklo v roku 2005 s cieľom poukazovať na neudržateľnosť súčasných systémov, ponúkať udržateľné alternatívy a iniciovať a zapájať sa do aktivít a akcií presadzujúcich princípy OZ na lokálnej, národnej i medzinárodnej úrovni.

Trvaloudržateľný život chápeme ako život v úprimnom poznávaní a napĺňaní spoločného dobra, v plnej zodpovednosti za svoje skutky, slová a myšlienky a v dobrej vôli žiť v dlhodobom súlade s prírodou a ostatnými ľudskými bytosťami.

Rok 2006 bol pre OZ CEPTA rokom rozvoja na personálnej a projektovej úrovni. Podarilo sa nám úspešne zavrieť a rozbehnúť viacero projektov, zorganizovať medzinárodný seminár, aktívne sa zapájať na európskych podujatiach, podieľať sa na pripomienkovaní európskej ako aj národnej legislatívy. Najdôležitejšími medzníkmi vnútorného rozvoja združenia boli zavedenie profesionálneho systému účtovnej agendy a prijatie etického kódexu členov združenia.

Z pohľadu tematického rozdelenia aktivít možno aktivity členov OZ CEPTA v roku 2006 rozdeliť nasledovne:

- pesticídy v potravinách, v ŽP a ich alternatívy
- poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, Plán rozvoja vidieka 2007-2013
- odpadové hospodárstvo
- duchovný rozvoj
- ekonomika ZČJE
- ekotoxikologický výskum

1. Pesticídy v potravinách, v ŽP a ich alternatívy

Realizované aktivity:

- Priority CEPTA v oblasti pesticídov na 10 rokov – prijaté 10.03.2006
- Projekt PEPOZ – podaný v marci 2006 (tri rezorty, 6 národných inštitúcie, spolupráca)
- Seminár „Pesticide Residues in Food - Regulation, Monitoring, Policy“ v Modre, jún 2006
- Projekt TISFAP – reziduá pesticídov vo vodách, v potravinách..., leták: „Vieme čo jeme?“
- Systém EPUC - Efektívneho používania, kontroly a financovania pesticídov
- Brífing „smerom k udržateľnému používaniu pesticídov v Európe“
- Konferencia v Bologni, Taliansko – alternatívy k pesticídom a intenzívnemu poľnohospodárstvu
- Spoločná výzva 18 mimovládnych organizácií zo 14 krajín EÚ obchodným reťazcom za transparentnosť a potraviny bez reziduí pesticídov, október 2006

V tejto téme sa snažíme podporovať a rozvíjať aktivity smerujúce k objektívnemu a úplnému informovaniu občanov o reziduách pesticídov v potravinách a životnom prostredí, o ich zdravotných rizikách a možnostiach sa im vyhnúť. Spoločne s SHMÚ (Slovenský hydrometeorologický ústav) sa nám v marci 2006 podarilo spojiť tri rezorty vlády SR, 6 národných inštitúcií, v príprave národného projektu PEPOZ, ktorý bol zameraný na efektívny monitoring, informačný systém a minimalizáciu reziduí pesticídov v potravinách a životnom prostredí.

Ďalej sa snažíme presadzovať alternatívne prístupy akými sú napríklad ekologické alebo integrované poľnohospodárstvo a efektívny monitoring rezíduí pesticídov v potravinách a životnom prostredí.

OZ CEPTA je od roku 2005 plným členom európskej siete organizácií zastrešených platformou Pesticide Action Network – Europe (PAN-Europe). Pravidelne sa zúčastňujeme radiáciach a pracovných stretnutí vedenia a členských organizácií. Cieľom PAN-Europe je redukcia používania a zníženie negatívnych dopadov pesticídov v krajinách EÚ - na odbornej úrovni (publikovaním štúdií a organizáciou podujatí) a taktiež na politickej úrovni, podieľaním sa na tvorbe a pripomienkovaní európskej legislatívy.

Viac údajov nájdete na stránkach www.cepta.sk pod témou **Pesticídy a potraviny** a na www.pan-europe.info.
Tematický a projektový koordinátor Daniel Lešínský - lesinsky@changenet.sk.

2. Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka

Realizované aktivity:

- koordinácia národnej platformy 17 mimovládnych organizácií - **Agro-eko fórum**
- 6 x pripomienkovanie NSPRV a PRV - Plán rozvoja vidieka 2007-2013
- Prieskum verejnej mienky o ekologickom poľnohospodárstve a bioproduktoch 2006
- Dni ekologického poľnohospodárstva 2006 vo Zvolene

Svojimi informačnými, koordinačnými a verejno-právnymi aktivitami sa snažíme podporovať trvaloudržateľné poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka tak na Slovensku ako aj v Európskej únii.

Viac údajov o téme nájdete na stránkach www.cepta.sk pod témami **Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka** a **Agro-eko fórum**.

Tematický a projektový koordinátor Daniel Lešínský - lesinsky@changenet.sk.

3. Odpadové hospodárstvo

Realizované aktivity:

- práca so školami – propagácia separovaného zberu a minimalizácie odpadov
- spoločná organizácia Dňa Zeme 2006 – téma Odpady
- Prieskum verejnej mienky o triedenom zbere odpadu 2006

V oblasti odpadového hospodárstva je naším hlavným cieľom je presadzovanie minimalizácie a zhodnocovania odpadov a zvyšovanie efektivity triedenia v obciach a mestách. Bohužiaľ v súčasnosti sa ešte stále väčšina odpadov skládkuje alebo spaľuje.

Pre zlepšenie daného stavu považujeme za dôležité systematicky pracovať s občanmi a najmä deťmi a mladými ľuďmi. Preto prednášame na základných a stredných školách o problematike odpadov, ako a prečo minimalizovať a triediť

odpady na úrovni jednotlivca, či školy. Okrem Dňa Zeme, kde CEPTA vysvetľovala potrebu minimalizácie a triedenia 200 – 250 deťom, sa v novembri 2006 podarilo pásmom prednášok pripraviť žiakov 8-ročného gymnázia Okružná (Zvolen – Sekier) na zavedenie separovaného zberu v škole od roku 2007.

Taktiež poukazujeme na problémy súčasného stavu odpadového hospodárstva na lokálnej a národnej rovni rôznymi výskumami a štúdiami. V roku 2006 sme uskutočnili celoslovenský prieskum verejnej mienky o triedenom zbere odpadu, ktorým sme zisťovali úroveň triedenia v domácnostiach a obciach. Občania Slovenska majú kladný prístup k problematike triedenia odpadov a väčšina je ochotných triediť aj bioodpad. Chýba však informovanosť, osveta a náležitá ekonomická motivácia. Bolo by potrebné zlepšiť prácu s obyvateľstvom, napr. vedenie k triedeniu už na základných školách, informačné kampane pre obyvateľstvo, častejšie zvyrazňovanie potreby triedenia a recyklácie odpadov v médiách ako aj zverejňovanie výsledkov zhodnocovania odpadov na Slovensku. Druhým závažným problémom je nedostatočná infraštruktúra triedeného zberu. Viac ako polovica obyvateľstva nie je spokojných s úrovňou triedeného zberu v obci/meste, 70 percentám chýbajú nádoby na triedený zber napriek zavedenému triedenému zberu vo väčšine obcí a miest

Zlepšením osvety spolu s dobudovaním infraštruktúry (nádoby, zberné dvory, zvýšenie počtu triedených komodít) a zintenzívnením podpory obcí a miest zo strany Recyklačného fondu (napr. zvýšenie príspevkov za vytriedený odpad) a štátu (podpora zhodnocovania bioodpadu) by bolo možné podstatne zlepšiť účinnosť triedeného zberu na Slovensku, znížiť množstvo odpadov zneškodňované na skládkach a v spaľovniach a tak skvalitniť životné prostredie občanov Slovenska.

Viac údajov o téme nájdete na stránkach www.cepta.sk pod témou **Odpady a bioodpady**.

Tematický a projektový koordinátor Miloš Veverka - milos.veverka@inter-net.sk.

4. Duchovný rozvoj

Pravidelne raz týždenne, spravidla vo štvrtok večer, sa konajú diskusné stretnutia v čajovni Čarovňa v Banskej Bystrici. Ich cieľom je vzájomné zdieľanie v oblasti pohľadu na zmysel života a životnú sebarealizáciu. Stretnutia majú podporovať samostatnosť myslenia aj konania, samostatnosť hľadania vlastnej cesty a hľadania pravdy a zároveň schopnosť vzájomného porozumenia ľudí a schopnosť spolupráce. Takto veríme, že prispievame k trvalo udržateľnej ľudskej spoločnosti, postavenej na komunikácii a duchovných hodnotách - múdrosti pochopenia aj súcitu lásky, z ktorých potom vyvierajú aj ďalšie hodnoty života. Stretnutia sú prístupné každému človeku a sú bezplatné. Rozpráva sa o rôznych témach, ktoré sú niekoľko dní pred stretnutím uverejnené na stránkach združenia a rozposielané záujemcom e-majlom. Atmosféra je príjemná, aj keď často sa prejavuje nedostatok koncentrácie, odbočovanie od témy aj slabá schopnosť komunikácie, teda obojstranného ping-pongu hľadania pravdy aj porozumenia. Takže vieme, že sa máme v čom zlepšovať.

Raz ročne usporiadame tábor Hľadanie na Zaježovej pri Zvolene. Je to intenzívnejší týždňový výcvik duchovného hľadania na princípoch komunikácie v peknom prírodnom prostredí na lazoch v objekte občianskeho združenia Pospolitosť pre harmonický život. Tábor je určený všetkým vekovým kategóriám. Súčasťou je aj vegetariánska strava a práca na hospodárstve, na pozemkoch či okolo domácich zvierat alebo pomoc domácim obyvateľom Zaježovej.

Sú vydávané aj rôzne články, úvahy a zamyslenia, ktoré zatiaľ zväčša píše správca sekcie. Majú inšpirovať, podnietiť diskusiu, vysvetľovať princípy duchovných hodnôt života, princípy komunikácie, pohľady na život z pozície autora článku.

Viac údajov o téme nájdete na stránkach www.cepta.sk pod témou **Duchovný rozvoj**.

Tematický a projektový koordinátor Milan Rusko – milanrusko@seznam.cz.

5. Ekonomika zadnej časti jadrovej energetiky (ZČJE)

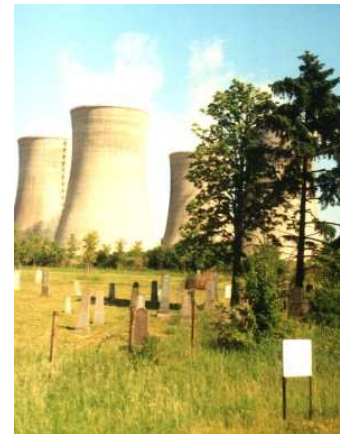
Zadná časť jadrovej energetiky (likvidácia trvalo odstavených jadrových elektrární a riešenie problematiky vyhorieťho jadrového paliva a rádioaktívneho odpadu) si vyžaduje náklady, ktoré budú musieť uhradiť budúce generácie. Je otázne, či súčasný spôsob tvorby fondov na tieto náklady bude dostatočný.

Angažovanie sa CEPTA v oblasti zadnej časti jadrovej energetiky je priamym pokračovaním práce Petra Mihóka z rokov 2003-2006 (Priatelia Zeme-CEPA, CEE Bankwatch Network). Plán našich aktivít v roku 2006 vzišiel z dohody o rozdelení kompetencií mimovládnych organizácií združených v neformálnej platforme PLANE.

Zamerali sme sa na slovenský Národný jadrový fond a možnosti kvalifikovaného odhadu chýbajúcich financií v ňom. Uskutočnili sme viacero vlastných analýz a vytvorili systém vzájomne poprepájaných počítačových tabuliek, pomocou ktorého je možné modelovať budúce príjmy a výdavky Národného jadrového fondu v horizonte vyše sto rokov. Štúdiu, v ktorej zverejníme výsledky tohto modelovania, plánujeme vydať koncom mája 2007.

Viac údajov o téme nájdete na stránkach www.cepta.sk pod témou **Ekonomika ZČJE**.

Tematický a projektový koordinátor Peter Mihók – mihok@cepta.sk.

6. Ekotoxikologický výskum

OZ CEPTA je spoluriešiteľom vedecko – výskumného projektu BIODEG I (úplný názov: „Vyhodnotenie pôsobenia probiotických efektov prírodných kultúr mikroorganizmov získaných z vermikompostu pri procese kompostovania a detoxikácie pôd“). Cieľom projektu je zistenie vplyvu vodného výluhu z vermikompostu na kompostovací proces a na dekontamináciu a revitalizáciu pôd kontaminovaných ropnými látkami.

Vermikompost je kompost spracovaný pomocou tzv. „hnojných“ dážďoviek. Vodný výluh z vermikompostu obsahuje široké spektrum mikroorganizmov a živín. Doterajšie výskumy ukazujú, že takáto zmes je prospešná pre rastliny a zlepšuje vlastnosti pôdy. Hlavným predpokladom nášho výskumu je, že mikroorganizmy vo výluhu urýchlia rozklad bioodpadu v kompostovacom procese a taktiež budú rozkladať ropné látky a podieľať sa na celkovej revitalizácii zdevastovaných pôd.

V roku 2006 o. z. Kukkónia začalo v rámci projektu budovať ekotoxikologické laboratórium, ktoré bude slúžiť na stanovovanie toxicity pôdy a výluhov pomocou rôznych organizmov (vyššie rastliny – žerucha, žaburinka, daľnie, luminiscenčné baktérie). Výskumné práce boli začaté založením experimentálnych hroblí kompostov a plôch na pôdach kontaminovaných ropnými látkami. Podarilo sa priviesť aj prvé várky výluhu z vermikompostu a aplikovať ich.

Projekt predstavuje spoluprácu viacerých inštitúcií:

- IFA - vedeckovýskumný inštitút, Tulln, Rakúsko
- VermiGrand - farma s chovom dážďoviek a produkciou vermikompostu, Absdorf, Rakúsko
- CEPTA – Centrum pre trvaloudržateľné alternatívy, občianske združenie, Zvolen, Slovensko – vedecko-výskumná časť projektu
- Technická univerzita vo Zvolene, Slovensko - expertízna činnosť
- o. z. Kukkónia, Kostolné Kračany, Slovensko – strešná organizácia, manažment projektu a ekotoxikologické laboratórium

Projekt bude prebiehať až do roku 2008.

Finančná správa OZ CEPTA za rok 2006

Donor	Programy – prevod zostatkov z roku 2005							Spolu [Sk]
	PAN – Projekt TISFAP	PAN – Seminár Modra	Nadácia Ekopolis - JADRO	Dni EP 2006	Konferencia v Bologni	Anketa RIS	BIODEG I – Gymnázium	
Zostatok k 31.12.2005	136 221							136 221

Donor	Programy							Spolu [Sk]
	PAN – Projekt TISFAP	PAN – Seminár Modra	Nadácia Ekopolis - JADRO	Dni EP 2006	Konferencia v Bologni	Anketa RIS	BIODEG I – Gymnázium	
Prijmy - spolu	129 547	145 861	104 540	20 000	30 000	92 454	0	522 402
Ankety				20 000		90 000		110 000
Dary a granty	129 465	145 861	104 540		30 000	2 438		412 304
Úroky	82					16		98
Výdavky - spolu	265 769	145 861	83 572	6 904	30 000	75 000	6 399	613 593
Cestovné	22 216	8 322	1 613			1 198		33 349
Kanc. potreby	46 650	1 711	11 152	1 541		8 078	6 399	75 529
Software	1 984							1 984
Komunikácia	25 866	550	807	553		571		28 347
Publikácie	9 966							9 966
Notárske poplatky	250					1 600		1 850
Štipendiá			50 000					50 000
Bank. poplatky	637	857						1 494
Kurzové rozdiely						301		301
Mzdy, odmeny	149 000	82 577	20 000	- 763		60 150		311 464
Sociálne poistenie		208		43		40		291
Preddavky – zrážková daň		3 518		1 007		950		5 475
Semináre, akcie a iné	8 700	48 119		4 524	30 000	2 203		93 456
Rozdiel	- 136 221	0	20 969	13 096	0	17 364	- 6 399	- 91 191
Zostatok celkom	0	0	20 969	13 096	0	17 364	- 6 399	45 030